

O birmování

KATECHÉZY PÁPEŽA FRANTIŠKA

Drahí bratia a sestry, dobrý deň!

Po katechézach o krste nás tieto dni, nasledujúce po Slávnosti Zoslania Ducha Svätého, pozývajú uvažovať nad svedectvom, ktoré Duch vzbudzuje v pokrstených, uvádzajúc ich život do pohybu, otvárajúc ho pre dobro ostatných. Svojim učeníkom Ježiš zveril jednu veľkú misiu: **«Vy ste soľ zeme, vy ste svetlo sveta»** (porov. Mt 5,13-16).

Tieto obrazy nás vedú premýšľať nad tým, ako sa správame, pretože ako nedostatok, tak aj nadbytok soli robí jedlo nechutným, podobne ako nedostatok či nadbytok svetla nám zabraňuje vidieť. Tým, kto nás môže skutočne urobiť soľou, ktorá dodáva chuť a chráni pred skazením, a svetlom, ktoré ožaruje svet, je jedine Kristov Duch! A toto je dar, ktorý prijímame vo sviatosti birmovania – pri birmovke, ako ju nazývame –, pri ktorej sa chcem s vami pristaviť a uvažovať nad ňou. Nazýva sa „confirmatio“, pretože potvrdzuje krst a posilňuje krstnú milosť (porov. Katechizmus Katolíckej cirkvi - KKC, 1289), ako aj „krizmácia“ na základe toho, že prijímame Ducha prostredníctvom pomazania krizmou, voňavým olejom posväteným biskupom. Je to termín odkazujúci na Krista – krizmácia, Kristus –, že Kristus je Pomazaný Duchom Svätým.

Znovuzrodiť sa pre Boží život v krste je prvým krokom; potom sa však treba správať ako Božie deti, čiže pripodobniť sa Kristovi, ktorý pôsobí vo svätej Cirkvi, a nechať sa zapojiť do jeho misie vo svete. Toto zabezpečuje pomazanie Duchom Svätým: bez jeho sily ide človek naprázdno (porov. Turíčna sekvencia: «Bez pomocnej milosti ... nie je v ňom nič dobrého»). Bez sily Ducha Svätého nemôžeme urobiť nič: je to Duch, ktorý nám dáva silu k tomu, aby sme mohli ísť vpred. Tak ako celý Ježišov život bol vedený Duchom, tak aj život Cirkvi a každého jej člena je pod vedením toho istého Ducha.

Ježiš, počatý z Panny pôsobením Ducha Svätého, sa ujíma svojej misie po tom, ako je pri vystúpení z vody Jordánu posvätený Duchom, ktorý zostupuje a zotrváva na ňom (porov. Mk 1,10; Jn 1,32). Jednoznačne to vyhlasuje v nazaretskej synagóge: aký krásny je tento „preukaz totožnosti“, ako sa Ježiš predstavuje v nazaretskej synagóge! Počúvajte, ako to robí jasnými slovami: **«Duch Pána je nado mnou, lebo ma pomazal, aby som hlásal evanjelium chudobným»** (Lk 4,18). Ježiš sa predstavuje v synagóge svojej dediny ako Pomazaný, ako ten, čo bol pomazaný Duchom.

Ježiš je plný Ducha Svätého a je zdrojom Ducha, prisľúbeného od Otca (porov. Jn 15,26; Lk 24,49; Sk 1,8; 2,33). V skutočnosti, vo Veľkonočný večer Zmŕtvychvstalý dýcha na učeníkov hovoriac: **«Prijmite Ducha Svätého»** (Jn 20,22); a v deň Turíc sila Ducha zostupuje na apoštolov v mimoriadnej forme (porov. Sk 2,1-4), ako vieme.

„Dych“ zmŕtvychvstalého Krista naplňa pľúca Cirkvi životom; a skutočne, ústa učeníkov «naplnených Duchom Svätým» sa otvorili, aby všetkým hlásali veľké Božie skutky (porov. Sk 2,1-11).

Turíce, ktoré sme slávil v uplynulú nedeľu, sú pre Cirkev tým, čo bolo pre Krista pomazanie Duchom prijaté v Jordáne, čiže Turíce sú misionárskym impulzom stravovať svoj život pre posväcovanie ľudí, na Božiu slávu. Ak Duch účinkuje v každej sviatosti, osobitným spôsobom je to vo sviatosti birmovania, kde «veriaci prijímajú ako dar Ducha Svätého» (Pavol VI., Ap. konšt. Divinae consortium naturae). A vo chvíli udeľovania pomazania hovorí biskup tieto slová: „Prijmi znak daru Ducha Svätého“. Duch Svätý je veľkým Božím darom. A my všetci máme Ducha vo svojom vnútri. Duch je v našom srdci, v našej duši. A Duch nás v živote vedie, aby sme sa stali správnu soľou a správnym svetlom pre ľudí.

Ak pri krste nás Duch Svätý ponára do Krista, pri birmovaní je to Kristus, ktorý nás naplňa svojím Duchom, posväcujúc nás ako svojich svedkov, účastných na rovnakom princípe života a misie, podľa plánu nebeského Otca. Svedectvo vydávané pobirmovanými dáva najavo ich prijatie Ducha Svätého, ako aj poddajnosť jeho kreatívnej inšpirácii. Pýtam sa: z čoho vidno, že sme prijali dar Ducha Svätého? Z toho, ak konáme skutky Ducha, ak vyslovujeme slová, ktoré nás naučil Duch (porov. 1 Kor 2,13). Kresťanské svedectvo pozostáva v konaní čisto a kompletne toho, čo od nás žiada Duch Svätý, ktorý nám dáva silu to vykonať.

Drahí bratia a sestry,

pokračujúc v téme sviatosti birmovania sa dnes chcem zamerať na «vnútorný súvis tejto sviatosti s celým uvádzaním do kresťanského života» (Sacrosanctum Concilium, 71).

Pred prijatím duchovného pomazania, ktoré potvrdzuje a posilňuje milosť krstu, sú birmovanci vyzvaní obnoviť sľuby, ktoré kedysi vykonali ich rodičia a krstní rodičia. Teraz oni sami vyznávajú vieru Cirkvi, pripravení odpovedať «Verím» na otázky, ktoré im kladie biskup. Majú zvlášť odhodlanosť vo viere «v Ducha Svätého, ktorý je Pánom a darcom života a ktorý sa [im] dnes prostredníctvom sviatosti birmovania špeciálnym spôsobom udeľuje, tak ako kedysi apoštolom v deň Turíc» (porov. Obrad sviatosti birmovania, 26).

Keďže príchod Ducha Svätého si vyžaduje srdcia ponorené do modlitby (porov. Sk 1,14), po tichej modlitbe komunity biskup držiak vystreté ruky nad birmovancami prosí Boha, aby ich naplnil svojim svätým Duchom Tešiteľom (Paraklétom). Duch je jeden a ten istý (porov. 1 Kor 12,4), no prichádzajúc k nám prináša so sebou bohatstvo darov: múdrosť, rozum, radu, silu, poznanie, nábožnosť, bázeň voči Bohu. (porov. Obrad birmovania, 28-29).

Vypočuli sme si biblický úryvok o týchto daroch, ktoré prináša Duch Svätý. Podľa proroka Izaiáša (11,2) je to sedem cností Ducha vyliatych na Mesiaša pre naplnenie jeho misie. Aj svätý Pavol opisuje bohaté ovocie Ducha, ktorým je **«láska, radosť, pokoj, zhovievavosť, láskavosť, dobrotá, vernosť, miernosť, zdržanlivosť»** (Gal 5,22).

Jediný Duch rozdeľuje mnohoraké dary, ktoré obohacujú jedinou Cirkev: je Autorom rozličnosti, avšak zároveň Tvorcom jednoty. Tak Duch Svätý dáva všetky tieto bohatstvá, ktoré sú rozličné, avšak zároveň vytvára harmóniu, čiže jednotu všetkých týchto duchovných bohatstiev, ktoré máme my kresťania.

Podľa tradície potvrdenej apoštolmi, Duch Svätý, ktorý privádza k plnosti milosť krstu, sa odovzdáva prostredníctvom vkladania rúk (porov. Sk 8,15-17; 19,5-6; Hebr. 6,2). K tomuto biblickému gestu sa pre lepšie vyjadrenie vyliatia Ducha Svätého, ktorý napĺňa tých, ktorí ho prijímajú, už veľmi skoro pripojilo pomazanie vonným olejom, nazývaným krizma, ktoré sa používa až dodnes, ako na Východe tak aj na Západe (porov. Katechizmus Katolíckej cirkvi – KKC 1289).

Olej – krizma – je liečivá a kozmetická látka, ktorá prenikajúc do tela lieči rany a dáva mu vôňu; kvôli týmto vlastnostiam ho prevzala biblická a liturgická symbolika, pre vyjadrenie činnosti Ducha Svätého, ktorý zasväcuje pokrsteného a preniká ním, okrášľujúc ho charizmami.

Sviatosť udeľuje biskup pomazaním krizmou na čelo s vložením ruky, hovoriac: «Prijmi znak daru Ducha Svätého». Duch Svätý je tým neviditeľným darom a krizma je jeho viditeľným znakom.

Keď birmovanec prijíma na čelo znak kríža voňavým olejom, prijíma tak nezmazateľný duchovný znak, „charakter“, ktorý ho dokonalejšie pripodobňuje Kristovi a dáva mu milosť šíriť medzi ľuďmi „dobrú vôňu“ (porov. 2 Kor 2,15).

Vypočujme si znovu povzbudenie sv. Ambróza čerstvo pobirmovaným. Hovorí takto: «Pamätaj, že si prijal duchovnú pečať [...] a chráň si, čo si dostal. Boh Otec ťa označil, Kristus Pán ťa posilnil a vložil ti do srdca Ducha ako závdavok» (De mysteriis 7,42: CSEL 73,106; porov. KKC 1303). Duch Svätý je nezaslúženým darom, ktorý je treba prijať s vďačnosťou, dajúc priestor jeho nevyčerpatelnej kreativite. Je darom, ktorý si treba starostlivo chrániť, s poddajnosťou sa ním dať viesť, nechávajúc sa formovať tak ako vosk jeho ohnivou láskou, «aby sme odzrkadľovali Ježiša Krista v dnešnom svete» (Apošt. exhort. Gaudete et exultate, 23).

Drahí bratia a sestry, dobrý deň!

Pokračujúc v uvažovaní nad sviatosťou birmovania, budeme dnes premýšľať o účinkoch, ktorým dar Ducha Svätého dáva dozrievať u birmovancov, vedúc ich k tomu, aby sa stali darom pre druhých. Duch Svätý je darom. Pamätajme na to, že keď nám biskup udeľuje pomazanie olejom, hovorí: «Prijmi znak daru Ducha Svätého». Tento dar, Duch Svätý, vstupuje do nás a prináša ovocie, aby sme ho potom my mohli dať druhým. Prijímame vždy pre to, aby sme darovali – nikdy neprijímame, aby sme si veci držali vo vnútri, akoby bola duša nejakým skladiskom. To nie – vždy prijímame pre to, aby sme darovali. Božie milosti prijímame, aby sme ich darovali iným. Toto je život kresťana. Je teda vlastné Duchu Svätému, že nás decentralizuje od nášho „ja“, aby sme sa otvorili pre to „my“ ako komunita. Prijať pre to, aby sme mohli darovať. My nie sme v centre – sme nástrojom tohto daru pre iných.

Birmovanie, kompletizujúc v pokrstených ich podobnosť s Kristom, ich silnejšie zjednocuje ako živé údy mystického tela Cirkvi (porov. Obrad birmovania, č. 25). Misia Cirkvi vo svete napreduje prostredníctvom príspevku všetkých tých, ktorí sú jej súčasťou. Nieкто si myslí, že v Cirkvi sú páni – pápež, biskupi, kňazi a potom robotníci, ktorými sú všetci ostatní. To nie – Cirkvou sme my všetci! A všetci máme zodpovednosť vzájomne sa posväcovať, starať sa o druhých. Cirkev sme my všetci. Každý má v Cirkvi svoju prácu, no Cirkev sme my všetci. Na Cirkev musíme myslieť ako na jeden živý organizmus, zložený z osôb, ktoré poznáme a s ktorými spoločne putujeme, a nie ako na nejakú abstraktnú a vzdialenú skutočnosť. Cirkev sme my, ktorí putujeme, Cirkev sme my, ktorí sme dnes na tomto námestí. My – toto je Cirkev. Birmovanie nás viaže k univerzálnej Cirkvi, rozšírenej po celej zemi, zapájajúc však aktívne birmovancov do života partikulárnej Cirkvi, ku ktorej patria, na čele ktorej je biskup, ako následník apoštolov.

Biskup je preto prvotný vysluhovať sviatosti birmovania (porov. Lumen gentium, 26), lebo začleňuje birmovanca do Cirkvi. Skutočnosť, že v Cirkvi latinského obradu túto sviatosť zvyčajne udeľuje biskup, zdôrazňuje jej «účinnok, ktorým je užšie spojenie tých, čo ju prijímajú, s Cirkvou, s jej apoštolským

pôvodom a s jej poslaním vydávať svedectvo o Kristovi» (Katechizmus Katolíckej cirkvi – KKC, 1313).

A toto cirkevné včlenenie je dobre zvýraznené znamením pokoja, ktoré uzatvára obrad birmovania. Biskup každému birmovancovi hovorí: „Pokoj s tebou.“ Tieto slová, pripomínajúc [Ježišov] pozdrav učeníkom vo Veľkonočný večer, plný Ducha Svätého (porov. Jn 20, 19-23) – ako sme to počuli v čítaní – objasňujú gesto, ktoré je «znakom a prejavom ekleziálneho spoločenstva s biskupom a so všetkými veriacimi» (porov. KKC, 1301). My pri birmovaní prijímame Ducha Svätého a pokoj – ten pokoj, ktorý máme dávať druhým. Zamyslime sa však – každý nech napríklad pomyslí na vlastnú farskú komunitu. Je tu obrad birmovania a potom si dávame znak pokoja – biskup ho dá birmovancovi a potom pri svätej omši si ho vzájomne vymieňame medzi sebou my všetci. Toto vyjadruje harmóniu, znamená to lásku medzi nami, znamená to pokoj. Čo sa však deje potom? Vychádzame a začíname ohovárať druhých – takpovediac, „sťahujeme ich z kože“. Začínajú sa klebety. A klebety sú vojnou. Toto nie je v poriadku! Ak sme prijali znak pokoja mocou Ducha Svätého, musíme byť mužmi a ženami pokoja, a nie jazykom ničit pokoj vytvorený Duchom Svätým. Úbohý Duch Svätý, koľko práce má s nami pre tento náš zvyk klebetenia! Pomyslíte dobre – ohováranie nie je dielom Ducha Svätého, nie je dielom jednoty Cirkvi. Ohováranie ničí to, čo koná Boh. Prosím vás, prestaňte s ohováraním!

Birmovanie prijímame len jedenkrát, avšak duchovná dynamika vyvolaná posvätným pomazaním vytrvá v čase. Nikdy neskončíme napínať poslanie šíriť všade dobrú vôňu svätého života, inšpirovaného fascinujúcou jednoduchosťou Evanjelia.

Nikto neprijíma birmovanie len pre seba samého, ale pre to, aby spolupracoval na duchovnom raste iných. Len takto, otvárajúc sa a vychádzajúc zo seba samých, aby sme stretli bratov, môžeme skutočne rásť a nie si to len namýšľať. To, čo prijímame od Boha ako dar, musí byť darované – dar je na to, aby bol darovaný – a to pre to, aby bol dar plodný a nie naopak pochovaný z dôvodu egoistických strachov, ako nás to učí podobenstvo o talentoch (porov. Mt 25, 14-30). Aj semienko, ak ho máme v ruke – nie je na to, aby sme ho položili do skrine, treba ho zasiať. Dar Ducha Svätého musíme venovať komunite. Vyzývam birmovancov, aby Ducha Svätého „neokliešovali“, aby nekládli odpor Vanutiu, ktoré ich poháňa ku kráčaniam v slobode, aby neudusili žeravý Plameň lásky, ktorý vedie k stráveniu života pre Boha a pre bratov. Nech nám všetkým Duch Svätý daruje apoštolskú odvahu komunikovať Evanjelium skutkami i slovami tým, ktorých stretávame na našej ceste. A to prostredníctvom skutkov i slov, avšak dobrých slov – takých, ktoré budujú a nie slov ohovárania, ktoré ničia. Prosím vás, keď vychádzate z kostola, myslite na to, že pokoj, ktorý ste prijali, je na to, aby ste ho darovali ostatným – a nie preto, aby ste ho zničili ohováraním. Nezapudnite na to.